

บทที่ 3

ความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข่า

ในบทนี้จะได้พิจารณาถึงความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข่า ซึ่งความเชื่อดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา พิธีกรรม ประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวเข่าให้ความนับถืออยู่ หรือเกี่ยวกับบริบททางวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ก็ได้ที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเชื่อในการสวมใส่ชุดที่แสดงความ เป็นเข่า

จากการศึกษาได้พบว่า ความเชื่อในการแต่งกายประการแรกนั้น เป็นความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ กล่าวคือ ชาวเข่าเชื่อว่า มนุษย์เรานั้นต้องมีเครื่องนุ่งห่มมาปกคลุมร่างกายให้พ้นจากภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นความหนาวเย็น หรือการรบกวนจากแมลง

นอกจากนั้นจากการนับถือผีอย่างเหนียวแน่นของชาวเข่า โดยเฉพาะในหมู่คนรุ่นเก่าของสังคม การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่บรรพบุรุษได้สืบทอดมาอย่างเคร่งครัด ชาวเข่าเชื่อว่าจะนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว การแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความ เป็นเข่า เพื่อเข้าร่วมในการประกอบพิธีกรรม และประเพณีต่างๆ ของชนเผ่าก็เช่นกัน ชาวเข่าเชื่อว่เมื่อตนเกิดมามีขวัญ (เวีน) ประจำตัวทุกคน โดยของผู้ชายจะอยู่ที่ดอกไม้สีขาวย ส่วนผู้หญิงจะอยู่ที่ดอกไม้อีสแดง ชาวเข่าจึงเชื่อกันว่า สีขาวเป็นสีของผู้ชาย ส่วนสีแดงเป็นสีของผู้หญิง ดังนั้นในการประดับตกแต่งชุดที่แสดงความ เป็นเข่านั้นจะเห็นได้ว่า การประดับสีแดงจะปรากฏอยู่ เฉพาะเครื่องแต่งกายของผู้หญิงเท่านั้น

ชาวเข่าเชื่ออีกว่า ผู้ชายจะเป็นเพศที่มีคัมครอง แต่เพศหญิงจะต้องอาศัยผีของผู้เป็นพ่อหรือสามีคัมครองตน ดังนั้นชุดของผู้หญิงจะถือเป็นชุดต้องห้ามสำหรับผู้ชาย ผู้ชายที่จะสวมใส่ชุดของผู้หญิงได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่จะเข้าพิธีวิวาห์ (กว่า ตัง) และจะต้องเป็นชุดที่ตัดเย็บขึ้นใหม่เท่านั้น และสำหรับในการเข้าร่วมในพิธีกรรมและประเพณีของชนเผ่า นั้น ชาวเข่าเชื่อว่า ลูก

หลานเข้าควรจะต้องชุดที่แสดงความเป็นเข้าเพื่อให้พี่บรรพบุรุษได้รับรู้และให้ความคุ้มครอง โดยเฉพาะผู้ที่มิชอบหน้าที่สำคัญในพิธีกรรม หรือประเพณีดังกล่าว เช่น หมอผี เจ้าบ่าวเจ้าสาวในพิธีแต่งงาน ผู้ที่เข้าพิธีบวช เป็นต้น ซึ่งในโอกาสดังกล่าวจะมีการอันเชิญผีเข้ามาร่วมเป็นสักขีพยานด้วย ดังนั้นชาวเข้าจึงเชื่อว่า การแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้าจะมีความเหมาะสมต่อกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าการแต่งกายแบบอื่นที่อาจทำให้ผีเกิดความสับสนได้ว่า เป็นคนเข้าหรือ

แม้เมื่อเสียชีวิตแล้วชาวเข้าเชื่อว่า ผู้ตายจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้าด้วยเหตุผลเกี่ยวกับการแต่งเมื่อยังมีชีวิตอยู่คือ ให้ผีคุ้มครอง

ชาวเข้าเชื่อว่า ชุดที่แสดงความเป็นเข้าของตนนั้นเป็นชุดที่มีค่ากว่าชุดแบบอื่นๆ เพราะเป็นชุดที่กษัตริย์จันทรงพระราชทานให้แก่พันบุ บรรพบุรุษของตน ชาวเข้ามีความภูมิใจในเรื่องเล่าเกี่ยวกับที่มาของชุดที่แสดงความเป็นเข้าของตนมาก ดังนั้นในพิธีกรรม ประเพณี และโอกาสพิเศษต่างๆ ที่ชาวเข้าถือว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตแล้ว ชาวเข้าจะนิยมแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้า

ชาวเข้าเชื่อว่า วัฒนธรรมทางการแต่งกายที่บรรพบุรุษของตนได้สืบทอดมานี้เป็นการแสดงเอกลักษณ์ประจำเผ่าของตนที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ในประเพณีที่จะมีแขกต่างเผ่ามาร่วมในพิธีชาวเข้าจะพร้อมใจกันแต่งชุดที่แสดงความเป็นเข้าเพื่อไม่ให้ปะปนกับเผ่าอื่น ดังเช่น ในงานชาวดอยสัมพันธ์

ชาวเข้าเชื่อว่า การแต่งกายนั้นเพื่อเสริมความงามให้แก่ตนเอง ดังภาษิตบทหนึ่งของชาวเข้าที่มีว่า "คนทั่วไปไม่มีเงินแล้วปลูกบ้าน แต่เข้ามีเงินแล้วแต่งเมีย" เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะในชาวเข้าให้ความสำคัญต่อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมาก การแต่งงานจะหมายถึงจะมีผู้มาตัดเย็บเสื้อผ้าให้ตนได้สวมใส่อย่างสวยงามนั่นเอง ชาวเข้าเชื่อว่า เพศหญิงจะต้องเป็นผู้ที่แต่งกายสวยงาม ชายเข้าจะภูมิใจมากเมื่อมีคนชมว่าภรรยาหรือลูกสาวของตนแต่งกายงาม ซึ่งการแต่งกายให้สวยงามนั้นต้องแต่งด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้า ชุดแบบคนพื้นราบใส่เพื่อความสะดวกเท่านั้น

ชาวเข้าเชื่อว่า การสวมใส่ชุดที่แสดงความเป็นเข้าของผู้หญิงจะสามารถออกได้

บุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ซึ่งโดยมากมักจะเป็นผู้ประดิษฐ์เครื่องแต่งกายขึ้นเองว่า มีความขยันหมั่นเพียรเพียงใด เป็นคนที่เรียบร้อยหรือไม่ ก็โดยการสังเกตจากการประดิษฐ์และตัดเย็บชุด

ชาวเข้าเชื่อว่า การแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้าสามารถแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สวมใส่ได้ ผู้ที่มีฐานะดีจะนิยมขลิบเส้นลวดเงินโดยรอบขอบเสื้อ ปลายแขน และประดับด้วยแผ่นเงินบริเวณสามเสื้อ เนื้อผ้าและเส้นด้ายจะใช้แต่ที่ที่คุณภาพดีเท่านั้น

ชาวเข้าเชื่อว่า ในพิธีศพผู้ไปร่วมงานไม่ควรตกแต่งเครื่องประดับใดๆ เลยเพื่อเป็นการแสดงความไว้อาลัยแก่ผู้ตาย

ชาวเข้าเชื่อว่า ผู้ที่ได้สวมใส่ชุดที่แสดงความเป็นเข้าเป็นผู้มีบุญ เพราะชุดนี้ประดิษฐ์ยาก มีราคาแพง คนเข้าเท่านั้นจึงมีโอกาสได้ใส่ คนภายนอกเผ่าถ้าจะใส่ก็ต้องซื้อเสียก่อน หากเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับชาวเข้าแล้วก็อาจจะได้สวมใส่และถือเป็นผู้มีบุญที่ชาวเข้าให้สวมใส่

จากการศึกษาความเชื่อในการแต่งกายของชาวเข้าในบทนี้ ทำให้ทราบว่า ความเชื่อของชาวเข้าส่วนใหญ่ เป็นความเชื่อที่สืบเนื่องมาจากการความเชื่อในศาสนา พิธีกรรม และประเพณีของชนเผ่า ชาวเข้าส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่เป็นคนรุ่นเก่าของสังคม โดยเฉพาะผู้ที่อพยพลงมาจากบนคอยังมีความเชื่อโรลิ่งเหล่านี้อยู่ จึงทำให้ในการเข้าร่วมเพื่อประกอบพิธีกรรม และประเพณีที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อดั้งเดิมเหล่านี้พวกเขาจึงยังคงแต่งกายด้วยชุดที่แสดงความเป็นเข้า เพราะพวกเขาเชื่อว่า การกระทำเช่นนั้นจะนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและผู้ที่อยู่รอบ เป็นการให้เกียรติแก่ผีโดยเฉพาะผีบรรพบุรุษจะได้ช่วยคุ้มครองชีวิตให้มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข

นอกจากความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา พิธีกรรม และประเพณี ชาวเข้ายังมีความเชื่อในการแต่งกายที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ และบริบททางวัฒนธรรมในเรื่องของการแสดงออกถึงสถานภาพบุคลิกภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สวมใส่อีกด้วย

จะเห็นได้ว่า ความเชื่อในการแต่งกายที่ได้กล่าวไปนี้ ชาวเข้าต่างมีความคิด ความรู้สึก และทัศนคติว่าเมื่อได้กระทำตามความเชื่อนั้นแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน